

Sygn. akt V CZ 36/14

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk (sprawozdawca)

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku W. C.

przy uczestnictwie K. Ł.

o podział majątku wspólnego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 29 maja 2014 r.,

zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w C.

z dnia 13 lutego 2014 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca W. C. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego z dnia 27 listopada 2013 r., którym oddalono apelację wnioskodawcy od postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie o podział majątku wspólnego.

Zaskarżonym przez wnioskodawcę postanowieniem z dnia 13 lutego 2014 r. Sąd Okręgowy wyżej wymienioną skargę kasacyjną odrzucił. Wskazał, że skoro wartość przedmiotu zaskarżenia została określona w skardze na kwotę 72 tysiące złotych, to skarga ta, jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu. Zgodnie bowiem z przepisem art. 519¹ § 2 k.p.c., w sprawach o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami skarga kasacyjna przysługuje wówczas, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia nie jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.

Zaskarżając to postanowienie, wnioskodawca zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 519¹ § 2 k.p.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie. Ponadto w zażaleniu podniósł, że prostuje wartość przedmiotu zaskarżenia określając ją na kwotę 199 tysięcy złotych, co stanowi równowartość kwoty 127 tysięcy złotych uzyskanych przez wnioskodawcę ze sprzedaży lokalu z majątku odrębnego przy Al.[...] w C., przeznaczonych na mieszkanie wchodzące do wspólności małżeńskiej majątkowej oraz 72 tysięcy złotych jako nakłady wnioskodawcy na wspólne mieszkanie (remont i czynsz).

W uzasadnieniu zażalenia wnioskodawca podniósł, że wspólny majątek wnioskodawcy i uczestniczki K. Ł. w postaci mieszkania został zbyty na mocy umowy sprzedaży w dniu 26 marca 2010 r. W konsekwencji skoro strony tego postępowania zbyły wspólne mieszkanie, a zatem nie istniał przedmiot podziału w chwili rozpoczęcia postępowania i orzekania w sprawie o podział majątku wspólnego, to właściwy w sprawie jest tryb procesowy. Skarżący powołał się w tej kwestii na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w postanowieniu z 12 kwietnia 2000 r., IV CKN 27/2000. Wnioskodawca poniósł także, że niewłaściwy tryb postępowania zastosowany przez sądy nie może ograniczać prawa strony dostępu

do skargi kasacyjnej albowiem stanowiłoby to pogwałcenie art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i przerzucanie na stronę dochodzącą praw konsekwencji błędu sądu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy zgodzić się z wnioskodawcą, że błąd sądu polegający na rozpoznaniu sprawy w niewłaściwym trybie nie może wywierać negatywnych konsekwencji dla strony w postaci pozbawienia jej prawa do zaskarżenia orzeczenia skargą kasacyjną, jeżeli byłaby ona dopuszczalna ze względu na przedmiot sporu oraz wartość przedmiotu zaskarżenia w razie rozpoznania sprawy we właściwym trybie postępowania. Z tego względu w związku z zarzutami podniesionymi w odrzuconej skardze kasacyjnej, jak również w zażaleniu wnioskodawcy Sąd Najwyższy, oceniając zasadność stanowiska Sądu drugiej instancji o niedopuszczalności skargi kasacyjnej przesłankowo musiał rozważyć poprawność przyjętego przez sądy *meriti* trybu postępowania, gdyż ustawodawca w sposób odmienny uregulował progi wartości przedmiotu zaskarżenia dla spraw rozpoznawanych w trybie procesowym i nieprocesowym (odpowiednio art. 398² § 1 k.p.c. i art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c.). Dopiero w dalszej kolejności ocenie podlegać może wartość przedmiotu zaskarżenia ustalona dla postępowania prowadzonego we właściwym trybie.

Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w powołanym przez wnioskodawcę postanowieniu z dnia 12 kwietnia 2000 r., zgodnie z którym, jeżeli nie istnieje jako obiekt podziału wspólny majątek stron po ustaniu majątkowej wspólności małżeńskiej, to roszczenia z tytułu zwrotu wydatków, nakładów i spłaconych długów przewidziane w przepisie art. 45 k.r.o. podlegają rozpoznaniu w trybie postępowania procesowego. Odnosząc to stanowisko do okoliczności sprawy, należy podzielić zarzut wnioskodawcy, że właściwym trybem postępowania w sprawie powinien być tryb procesowy, skoro według nie tylko stanowiska wnioskodawcy wyartykułowanego w skardze kasacyjnej i wniesionym zażaleniu, ale również według dokonanych w sprawie ustaleń Sądu drugiej instancji nie istnieje majątek wspólny stron, który mógłby być przedmiotem postępowania podziałowego,

a przedmiotem żądania jest jedynie roszczenie pieniężne wnioskodawcy wobec uczestniczki postępowania. W konsekwencji dla oceny dopuszczalności skargi kasacyjnej nie można, jak błędnie przyjął Sąd Okręgowy, odwoływać się do treści art. 519¹ § 4 pkt 4 k.p.c., lecz o dopuszczalności skargi kasacyjnej decyduje wartość przedmiotu zaskarżenia przewidziana w art. 398² § 1 k.p.c., która przekracza wartość przedmiotu zaskarżenia wskazaną przez wnioskodawcę we wniesionej skardze kasacyjnej i to przed jej nieskuteczną próbą modyfikacji na kwotę 199 tysięcy zł dokonaną w rozpatrywanym zażaleniu. Wskazana pierwotnie wartość przedmiotu sporu, a następnie - na etapie postępowania apelacyjnego i kasacyjnego - wartość przedmiotu zaskarżenia, nie może ulec zmianie, chyba że nastąpi zmiana treści żądania, jego ograniczenie bądź rozszerzenie. Wnioskodawca nie mógł więc skutecznie wskazać wyższej wartości przedmiotu zaskarżenia na etapie postępowania kasacyjnego od wartości przedmiotu zaskarżenia w kwocie 72 tysięcy złotych wskazanej w apelacji, która została oddalona w całości.

Z tych względów na podstawie art. 398¹⁵ § 1 w zw. art. 394¹ § 3 k.p.c. orzeczono, jak na wstępie.